

УДК 629.3.01

**О.В. Диких,
В.І. Приходько**

ПІДСУМКИ ПРОВЕДЕННЯ ВИЗНАЧАЛЬНО ВІДОМЧИХ ВИПРОБУВАНЬ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ БРОНЬОВАНИХ АВТОМОБІЛІВ

У статті розглянуто різного типу спеціалізовані броньовані автомобілі спеціального призначення для перевезення та оперативної доставки особового складу по дорогах з різноманітним покриттям та їх вогневої підтримки.

Йдеться про введення в експлуатацію та постановку на озброєння спеціалізованих броньованих автомобілів для Збройних Сил України та Міністерства внутрішніх справ України закордонного та вітчизняного виробництва.

Ключові слова: спеціальний броньований автомобіль, протимінна стійкість, тактико-технічні характеристики, протикульний бронезахист, балістичні випробування.

В статье рассмотрены различного типа специализированные бронированные автомобили специального назначения для перевозки и оперативной доставки личного состава по дорогам с различным покрытием и их огневой поддержки.

Речь идет о введении в эксплуатацию и постановке на вооружение специализированных бронированных автомобилей для Вооруженных Сил Украины и Министерства внутренних дел Украины зарубежного и отечественного производства.

Ключевые слова: специальный бронированный автомобиль, противоминная стойкость, тактико-технические характеристики, противопульная бронезащита, баллистические испытания.

Paper deals with different types, special armored special purpose vehicles for transportation and prompt delivery personnel on the roads with different surface and their fire support.

On commissioning and placement into service of specialized armored vehicles to the Armed Forces of Ukraine and Ministry of Internal Affairs of Ukraine, foreign and domestic production referred to in the material.

Keywords: special armored vehicle, anti-mine resistance, performance characteristics, anti-bullet armor protection, ballistic tests.

Сучасна воєнно-політична обстановка у світі характеризується підвищеним рівнем регіональної конфліктності, загостренням небезпеки виникнення локальних війн та збройних конфліктів. Аналіз воєнних конфліктів останніх чотирьох десятиріч показав, що одним з основних наземних засобів забезпечення мобільності військ є автомобілі багатocільового призначення (далі – АБП). Досвід використання АБП у воєнних конфліктах, зокрема, в Афганістані, Чечні, миротворчих операціях в Іраку показав необхідність підвищення рівня захищеності АБП та особового складу від ураження стрілецькою зброєю, осколками снарядів та мін.

Враховуючи специфіку виконання службово-оперативних задач, проведення спеціальних операцій в зоні Антитерористичної операції, підрозділи Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України використовують бронетранспортери випуску 60-90 років минулого століття. Це бронетранспортери БТР-60, 70, 80, БРДМ-2М та їх модифікації.

Події, які останнім часом відбуваються на Сході України, засвідчили, що військова техніка не задовольняє потреби сьогодення. Зразки військової техніки МО, МВС не відповідають сучасним вимогам за своїми технічними характеристиками і технічним станом та потребують модернізації, а ще краще заміни сучасними зразками, які відповідають сучасним вимогам МО та МВС. Змінити ситуацію на краще намагаються вітчизняні підприємства, які не входять до Державного концерну “Укроборонпром”. Ці підприємства почали розробляти нові зразки техніки військового призначення, в тому числі і спеціалізовані бронев автомобілі, щоб у подальшому виготовляти їх у достатній кількості для забезпечення потреб МО та МВС.

Останнім часом вітчизняними підприємствами було розроблено та виготовлено такі бронев автомобілі:

- ПрАТ НВО “Практика” – “Козак-001, Козак-2, Козак-3”
- ПАТ “АвтоКрАЗ” – КрАЗ “Shrek”, КрАЗ “Feona”, КрАЗ “Hurricane”
- ПАТ “Ленінська кузня” – “Тритон-01”
- ПАТ “Автомобільна компанія “Богдан Моторс” – “Барс-6”, “Барс-8”
- ТОВ “ВКП “Автоєвроальянс” – “Renault Sherpa Light Scout”
- ТОВ “УКРАЇНСЬКА БРОНЕТЕХНІКА” – “Варта-3”

Призначення спеціалізованих бронев автомобілів.

Спеціалізований бронев автомобіль “КОЗАК-001”

– спеціалізований броньований автомобіль для перевезення особового складу в зоні бойових дій та вивезення поранених.

Спеціалізований бронев автомобіль “КОЗАК-2”

– спеціалізований броньований автомобіль для оперативної доставки особового складу в зону бойових дій та вогневої підтримки.

Спеціалізований бронев автомобіль “КОЗАК-3”

– спеціалізований броньований автомобіль для перевезення та захисту особового складу під час бойових дій.

Спеціалізований бронев автомобіль “КрАЗ-“Shrek”

– броньований повнопривідний автомобіль (колісна формула 4x4) призначений для оперативної доставки особового складу військових підрозділів по дорогах з різноманітним покриттям та бездоріжжю в зону бойових дій та вогневої підтримки.

Спеціалізований бронев автомобіль КрАЗ “Feona”

– броньований повнопривідний автомобіль (колісна формула 6x6) призначений для оперативної доставки особового складу військових підрозділів по дорогах з різноманітним покриттям та бездоріжжю в зону бойових дій та вогневої підтримки.

Спеціалізований бронев автомобіль КрАЗ “Hurricane”

– багатоцільовий броньований автомобіль, який розроблений для виконання різноманітних місій на полі бою.

Спеціалізований бронев автомобіль “Тритон-001”

– бронев автомобіль призначений для перевезення особового складу в зоні бойових дій та вогневої підтримки.

Спеціалізовані броневі автомобілі “Барс-6”, “Барс-8”

– броневі автомобілі призначені для транспортування особового складу та його вогневої підтримки в бою для потреб Збройних Сил України.

Спеціалізований броневі автомобіль “Renault Sherpa Light Scout”

– спеціалізований тактичний легкоброньований автомобіль закордонного виробництва призначений для розвідки та патрулювання.

Спеціалізований броневі автомобіль “ВАРТА”

– спеціалізований броньований автомобіль для перевезення та захисту особового складу в зоні бойових дій.

Тактико-технічні характеристики спеціалізованих броньованих автомобілів відображені в порівняльній таблиці № 1 [1].

Таблиця 1

Порівняльна таблиця ТТХ спеціалізованих броньованих автомобілів

Тип машини	Козак-001	Козак-2	Козак-3	Варта-3	Барс-8	КрАЗ-Шрек	КрАЗ-Фіона	Шерпа
Колісна формула	4x4	4x4	4x4	4x4	4x4	4x4	6x6	4x4
Базове шасі	Iveco Evrocargo	Iveco Evrocargo	Iveco Evrocargo	МАЗ 5434 ХЗ	Dodge Ram	КрАЗ-5233НЕ	КрАЗ-6322-02	Renault
Повна маса, кг	14052	15100	13406	15720	10500	19273	20630	---
Споряджена маса, кг	13034	14190	12582	14430	8500	17773	19130	10400
Довжина, мм	7155	7155	6750	6865	6420	7960	7860	5435
Ширина без дзеркал, мм	2535	2550	2540	2665	2525	3258	3265	2403
Висота, мм								
– по даху юрпуса	2685	2760	2745	2875	2382	3122	3109	2120
– по верхній площ.повор.платф.	3175	3370	3200	3320	3125	3400	3416	3100
Кліренс, мм	340/300	350/370	390/370	334/359	305/276	350	360	380/355
Клас захисту, ДСТУ 3975(STANAG 4569)	4(1)	5(2)	4(1)	5(2)	4(1)	(5)2	(5)2	6(3)
Озброєння	ПКТ	НСВТ	НСВТ	---	---	---	---	---
Тип двигуна	дизельний	дизельний	дизельний	дизельний	дизельний	дизельний	дизельний	дизельний
Модель двигуна	Tector 6	Tector 6	Tector 6	ЯМЗ-65651	Cummins 6.7 l	ЯМЗ-238ДЕ2	ЯМЗ-238ДЕ2	Д/ Renault DXi5
Потужність двигуна, к.с	279	279	279	270	310	330	330	215 к.с.
Питома потужність, к.с/т	19,9	18,5	20,8	17,2	30	17,1	16,1	---
Коробка передач	механічна	механічна	механічна	механічна	механічна	механічна	механічна	автоматична
Максимальна швидкість, км/год	95,4	95,9	105,5	100,3	144,9	93,1	91,75	110,2
Гальмівний шлях, м	15,2	16,3	15,7	10,5	7,65	11,35	11,80	6,98
Запас ходу, км	943,3	657,8	514	1207	656,6	1149,4	1082,3	656
Витрата пального, л/100 км	26,5	38	35	29	30	43,5	46,2	25
Ємність паливних баків, л	250	250	250	350	200+80	250+250	250+250	164
Екіпаж, чол	2+8	2+8	2+6	2+8	2+6	2+13	2+10	2+3
Кут переднього звісу, град	26°20'	31°20'	29°24'	37°50'	28°20'	39°35'	39°15'	62°40'
Кут заднього звісу без ЗК, град	26°12'	27°23'	27°02'	28°10'	25°2'	31°30'	46°10'	53°20'
Долаєний підйом, град	16°	16°	16°	16°	16°	30	30	16°
Максимальний кут крену, град	17°	17°	17°	17°	17°	18	18	17°
Мінімальний радіус повороту, м	7,15	7,3	6,47	10,4	6,96	11,36	11,83	7,05

З метою визначення можливості введення в експлуатацію зазначених спеціалізованих броньованих автомобілів фахівці МО, керуючись вимогами Постанови Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2015 року № 345 “Про затвердження Порядку постачання озброєння, військової і спеціальної техніки під час особливого періоду, введення надзвичайного стану та в період проведення антитерористичної операції”, провели визначальні відомчі випробування (далі – ВВВ) зазначених вище спеціалізованих броньованих автомобілів вітчизняного та закордонного виробництва [2].

У зв'язку з тим, що підрозділи МВС України виконують службово-оперативні завдання та проводять спеціальні операції в зоні АТО, доцільно використовувати спеціалізовані броньовані автомобілі для транспортування особового складу, розвідки, патрулювання, вивезення поранених та вогневої підтримки.

До ВВВ були допущені броневих автомобілів, які пройшли перевірку на відповідність робочої конструкторської документації та отримали відповідний висновок від представників військового представництва. Броневих автомобіль "Тритон-01" ВВВ не проходив, бо не було надано робочої конструкторської документації. Виробники ПАТ "АвтоКрАЗ" та ПАТ "Автомобільна компанія "Богдан Моторс" зразки спеціалізованих броньованих автомобілів КрАЗ "Hurricane" та "Барс-6" на випробування не виставляли.

Визначально відомчі випробування спеціалізованих броньованих автомобілів КрАЗ "Shrek", КрАЗ "Feona", "Барс-8", "Козак-001", "Козак-2", "Козак-3", "Renault Sherpa Light Scout", "Варта" проводились згідно з наказом директора Департаменту озброєння та військової техніки МО України від 13.01.2016 № 4, випробувальною бригадою Державного науково-випробувального центру Збройних Сил України за участі представників Національної гвардії та Державного науково-дослідного інституту МВС України у м. Чернігів, м. Рівне, м. Кременчук на випробувально-демонстраційному полігоні ПАТ "АВТОКРАЗ" та на полігонах військових частин, смт. Гончарівське, смт. Десна [1].

Зазначені вище зразки спеціалізованих броньованих автомобілів за результатами ВВВ в основному підтвердили заявлені розробниками основні характеристики в обсязі Програми та методик. Більшість представлених броневих автомобілів потребує суттєвого доопрацювання робочої конструкторської та експлуатаційної документації. Робоча конструкторська і експлуатаційна документація, яка відповідає діючій нормативно-технічній базі, надана ПАТ "НВО "Практика" на автомобілі "Козак-001", "Козак-2" та "Козак-3".

Спеціалізований тактичний легкоброньований автомобіль серійного виробництва Франції "Renault Sherpa Light Scout" за результатами ВВВ підтвердив повну відповідність заявленим характеристикам та комплекту експлуатаційної документації.

У конструкції вітчизняних броньованих автомобілів використовуються вузли і агрегати закордонного виробництва. Так, броневих автомобілі "Козак-001", "Козак-2", "Козак-3", "Барс-8", "Варта" зібрані на шасі вантажних автомобілів закордонного виробництва, а КрАЗ "Feona" і "Shrek" зібрані на шасі базового автомобіля КрАЗ-5233HE з використанням силового агрегата і коробки передач закордонного виробництва [4; 5].

Важливим видом випробувань спеціалізованих броньованих автомобілів є випробування на протимінну стійкість. Проведення таких випробувань згідно з вимогами Програми і методик визначальних відомчих випробувань в умовах України не передбачене через відсутність відповідних сертифікованих лабораторій. У зв'язку з цим, вітчизняними розробниками представлені теоретичні розрахунки з протимінної стійкості, які виконані фахівцями ЦНДІ ОВТ Збройних Сил України. ПАТ "АвтоКрАЗ" матеріали щодо підтвердження протикульного бронезахисту корпусу автомобілів КрАЗ "Feona" і "Shrek" за рівнем захисту 2 стандарту STANAG 4569 не надані [2].

Броньований автомобіль "Renault Sherpa Light Scout" сертифікований по протимінному і протикульному захисту відповідно до вимог стандарту STANAG 4569 за балістичним захистом 2 рівня.

Рівень протикульного захисту вітчизняних зразків броньованих автомобілів, за виключенням ПАТ "АвтоКрАЗ", підтверджено результатами випробувань, про-

веденими у відповідних лабораторіях Міністерства Оборони України та Державного науково-дослідного інституту МВС України. Згідно з наданими результатами проведених випробувань протикульного захисту броньованого автомобіля “Барс-8”, конструктивні елементи моторного відсіку та захисту паливного баку не відповідають заявленим вимогам протикульного захисту.

У повному обсязі ВВВ за Програмою і методикою визначально відомчих випробувань пройшли такі спеціалізовані бронеавтомобілі:

- спеціалізований бронеавтомобіль для перевезення особового складу “Козак 001”;
- спеціалізований тактичний легкоброньований автомобіль закордонного виробництва призначений для розвідки та патрулювання “Renault Sherpa Light Scout”.

Існує можливість рекомендувати прийняти на озброєння спеціалізований броньований автомобіль для перевезення особового складу “Козак 001” для підрозділів МВС, а спеціалізований тактичний легкоброньований автомобіль “Renault Sherpa Light Scout” для потреб ЗСУ в особливий період.

Заявлені виробниками виробничі потужності для серійного випуску спеціалізованих броньованих автомобілів на сьогодні складають:

ПрАТ “НВО “Практика”:

“Козак 001” – 20 одиниць на місяць;

“Козак-2” – 20 одиниць на місяць;

“Козак-3” – 20 одиниць на місяць;

ПАТ “АвтоКрАЗ”:

“Shrek” – 50 одиниць на місяць;

“Feona” – 50 одиниць на місяць;

ПАТ “Автомобільна компанія “Богдан Моторс”:

“Барс-8” – 20 одиниць на місяць;

ТОВ “УКРАЇНСЬКА БРОНТЕХНІКА”:

“Варта-3” – 15 одиниць на місяць;

ТОВ “ВКП “Автоєвроальянс”:

“Renault Sherpa Light Scout” – 25 одиниць на місяць.

За результатами проведених визначально відомчих випробувань було встановлено можливість створення та виготовлення вітчизняними підприємствами зразків спеціалізованої броньованої автомобільної техніки, які відповідають сучасним вимогам МВС та МО України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АКТ визначальних відомчих випробувань спеціалізованих броньованих автомобілів КрАЗ “Shrek”, КрАЗ “Feona”, “Барс-8”, “Козак-001”, “Козак-2”, “Козак-3”, “Renault Sherpa Light Scout”, “Варта” з метою визначення можливості введення в експлуатацію вказаних спеціалізованих броньованих автомобілів у Збройних Силах України згідно Спільного рішення Міністерства оборони України та ПАТ “АвтоКрАЗ” від 30.11.2015 № 24014/з щодо порядку проведення визначальних відомчих випробувань спеціалізованих броньованих автомобілів.

2. Сайт МОУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua/>.

3. Сайт МВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvs.gov.ua/>.

4. Сайт ПрАТ НВО “Практика” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.practika.ua/>.

5. Сайт ПАТ “АвтоКрАЗ” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.autokraz.com.ua/.

Отримано 05.10.2015.